

Tämän johdosta ja maistraatin puoltolauseen nojalla kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kaupunginlääkäriin ehdotuksen mukainen huoneisto ensi tilassa oli vuokrattava ja sisustettava kuumesairaalaksi, ja uskoi tämän asian hoidon lautakunnalle, johon valittiin ²⁾ vt Collan, v. t. kaupunginlääkäri Qvist ja kauppias E. J. Willstedt. — Myöhemmin lautakunta ilmoitti ³⁾ vuokranneensa puheena olevaan tarkoitukseen joulukuun 1 p:ään 1877 asti Ratakadun n:ossa 33 sijaitsevan neljä huonetta ja keittiön käsittävän rakennuksen, johon voitaisiin sijoittaa enintään 14 sairasvuodetta, minkä lisäksi kaupungin varsinaiseen kuumesairaalaan oli järjestetty 6 sairasvuodetta lisää. Siten oli kaupungilla kuumesairaiden hoitoon käytettävänä 20 uutta sijaa eli ennalta olemassa olevien 22 sijan kanssa yhteensä 42. Lautakunta oli arvioinut tilapäisen sairaalan sisustamisesta ja vanhemman sairaalan edellä mainitusta laajentamisesta aiheutuvat kustannukset 1,952: 90 markaksi ja tilapäisen sairaalan käytöstä vuoden 1876 joulukuun 15 p:n ja vuoden 1877 heinäkuun 1 p:n välisenä aikana aiheutuvat kustannukset 6,200 markaksi. — Valtuusto päätti ⁴⁾ ensin siirtää määrärahakäytöksen lopullisen ratkaisemisen vuoden 1877 talousarvion käsittelyyn asti, mutta sillävälin myöntää lautakunnalle ennakkona sisustuskustannuksiin arvioidun määrän, 1,952: 90 markkaa, sekä tilapäisen sairaalan ylläpitokustannuksia varten joulukuuksi 550 markkaa. Talousarvion käsittelyssä valtuusto myönsi ⁵⁾ määrärahoja yhteensä 5,750 markkaa sairaalan ylläpitoa varten heinäkuun 1 p:ään 1877.

4. *Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.*

Katsaus kaupungin tuloja tuottavaan kiinteään omaisuuteen. Raha-asiainvaliokunta, joka vuonna 1875 oli saanut kaupunginvaltuustolta tehtäväkseen ⁶⁾ laatia täydellisen yleiskatsauksen kaupungin raha-asiain tilaan, mutta ensimmäisessä asiaa koskevassa mietinnössään ei ollut antanut tietoja kaupungin kiinteistöistä saaduista tuloista, antoi valtuustolle uuden mietinnön ⁷⁾, joka sisälsi katsauksen kaupungin tuloja tuottavaan kiinteään omaisuuteen. Mietintöön liittyi luetteloja, jotka sisälsivät vuoden 1875 tammikuun 1 p:ään kohdistuvia yksityiskohtaisia tietoja: 1) rakennuksista ja tonteista sekä kaupunginaseமாகাavan alueella sijaitsevista pienemmistä paikoista, 2) vuokratonteista, 3) maataloista, huvila-alueista ja pienemmistä paikoista kaupunginaseமாகাavan ulkopuolella sekä 4) lahjoitetuista talonveroista. Luetteloon 1) oli merkitty: a) rakennukset ja sellaiset tontit, joilla olevat rakennukset kuuluivat kaupungille; b) tontit, joita kaupunki ei ollut rakennuttanut, ja c) vuokralle annetut kaupunginaseமாகাavan alueella sijaitsevat pienemmät paikat. Mietintöön sisältyi lisäksi historiallisia tietoja kaupungille lahjoitetuista maa-alueista, vuokratonteista ja talonveroista. Erityisesti valiokunta, vaikkakin tuloksetta, oli yrittänyt selvittää sen seikan syitä, että muutamat kaupungille vuonna 1650 lahjoitetuista tiloista, esim. Drumsön Heikas ja Bertas, Talinkylän Mårtens ja Lassas, Huopalahden kylän Korpas, Backas ja Bööle sekä Oulunkylän Nybondas, eivät enää täysin omistusoikeuksin kuuluneet kaupungille. Jos tämä asiointi, kuten otaksuttavaa oli, oli vaillo lailista pohjaa,

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. marrask. 4 §. — ²⁾ S:n s:n 17 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 5 p. jouluk. 3 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. jouluk. 19 §. — ⁶⁾ Ks. s. 44. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1.

valiokunta katsoi, että kaupungin tuli koettaa saada takaisin menettämänsä tilat. Valiokunta ehdotti, että asetettaisiin kolmijäseninen erikoisvaliokunta, johon mieluummin olisi valittava jäseniksi taitavia lakimiehiä, tarkemmin tutkimaan puheena olevien tilain laatua. Tähän myöntyen¹⁾ valtuusto valitsi²⁾ ehdotetun valiokunnan jäseniksi vtt Rudbäckin, Calamniuksen ja Forsmanin sekä viimeksi mainitun heti saatua vapautuksen tehtävästään senaatinkanslistin, lakitieteenkandidaatti Th. Bergelundin. Sen ohessa valtuusto antoi raha-asiaivaliokunnalle tehtäväksi yhdistellä ja julkaista olemassa olevat kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiakirjat. Tällaista asiakirjajulkaisua ei kuitenkaan saatu aikaan vuoden varrella, eikä myöskään uusi valiokunta sen kuluessa antanut mietintöään.

Yleiskatsaus vuoden 1875 yleisiin töihin. V. t. kaupungininsinööriin antama, maistraatin kaupunginvaltuustolle lähettämä katsaus kaupungin vuonna 1875 suoritettuihin yleisiin töihin ei antanut³⁾ valtuustolle toimenpiteen aiheita.

Salamaradan rakennuttaminen. Maistraatin tekemän esityksen raitiotien tai rautatien rakentamisesta ratapihasta Eteläsatamaan kaupunginvaltuusto lähetti⁴⁾ valiokuntaan, johon kuuluivat⁵⁾ vtt Bergroth, Borgström ja Jansson, insinööri E. Lekve ja yli-insinööri A. E. Wasastjerna. Valiokunta ei antanut mietintöä vuoden varrella.

Sörnäisten sataman ruoppaus- ja täyttämistyöt. Koska näytti siltä, ettei Sörnäisten satamassa muutaman vuoden aikana tekeillä olleita ruoppaus- ja täyttämistöitä, joihin oli uhrattu tuntuvia rahamääriä, ollut suoritettu täysin suunnitelmanmukaisesti, kaupunginvaltuusto vuoden 1877 talousarvion järjestelyssä, jolloin tähän tarkoitukseen myönnettiin uusi 12,000 markan suuruinen määräraha, päätti⁶⁾ erityisesti kiinnittää rahatoimikamarin huomion puheena oleviin töihin ja sen seikan tärkeyteen, että ne järjestettiin siten, että niistä oli todellista hyötyä Sörnäisten liikenteelle.

Esplanaadin järjestäminen Erottajan ja vaslaisen n. s. Punanotkonesplanaadin välille. Maistraatin kaupunginvaltuustolle antaman esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä v. t. kaupungininsinööriin C. Reuterin laatiman, uuden kaupunginasemakaavan mukaan Erottajalta kaarena n. s. Punanotkonesplanaadiin ulottuvan esplanaadin kustannusarvion ynnä asemakartan johdosta valtuusto lähetti⁷⁾ talousarvion käsittelyä varten lisättyyn⁸⁾ raha-asiaivaliokuntaan. Talousarviomietinnössään⁹⁾ valiokunta lausui, että uuden esplanaadin järjestäminen saattoi levätä vielä vuoden tai kauemminkin, varsinkin koska työkustannukset, jotka v. t. kaupungininsinööri oli arvioinut 44,900 markaksi, tuntuvasti lisääntyisivät sen johdosta, että puheena olevaan tarkoitukseen kävisi välttämättömäksi pakkolunastaa Erottajan ja Kolmikulmaisen torin välinen kulmatalo. Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti valtuusto talousarviota järjestellessä päätti¹⁰⁾ toistaiseksi olla ryhtymättä toimenpiteisiin asian johdosta.

Lausunto jalkakäytävään päällystämisestä. Läänin kuvernööriin veloitettua senaatilta saamansa määräyksen mukaisesti maistraatin antamaan ehdotuksen siitä, mihin kaupungin katuihin oli määrättävä laitettavaksi jalkakäytävät n. s. laakakivestä tai hakatusta harmaakivestä, sekä lähettämään mainitun ehdotuksen ynnä kaupunginvaltuuston siitä antaman lausunnon kuvernöörille, maistraatti oli antanut asiaa koskevan ehdotuksen laatimisen

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. helmik. 1 §. — ²⁾ S:n s:n 6 §. — ³⁾ S:n 2 p. toukok. 10 §. — ⁴⁾ S:n 28 p. maalisk. 10 §. — ⁵⁾ S:n s:n 19 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. jouluk. 19 §. — ⁷⁾ S:n 28 p. jouluk. 8 §. — ⁸⁾ Ks. s. 174. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 45. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 19 §.

kunnallispormestari A. F. Salinin ja v. t. kaupungininsinöörin C. Reuterin toimeksi. Saatuaan laaditun ehdotuksen valtuusto päätti ¹⁾ lähettää sen kolmijäseniseen valiokuntaan ja valitsi ²⁾ lämän jäseniksi vtt Numellin, Tallgrénin ja Heimbergerin. Myöhemmin valtuusto päätti ³⁾ valiokunnan mietinnössään ⁴⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti kuvernöörille lähetettävässä lausunnossa esittää seuraavaa:

että niiden katujen määrääminen, joiden jalkakäytävät oli tehtävä laakakivestä tai hakatusta harmaakivestä, toistaiseksi ulotettaisiin ainoastaan sellaisiin täydellisesti järjesteltyihin katuihin ja kadunosiin, joiden varrella olevat tontit jo olivat rakennetut tai kaupungin rakennettavaksi myymät tai muuten luovuttamat, sekä että muiden voimassa olevan kaupunginasema-kaavan alueella olevien katujen suhteen sopivimmin annettaisiin lämä määräys sitä mukaa kuin niiden varrella sijaitsevat tontit lopullisesti otettiin käytäntöön:

että niille kaduille, jotka olivat merkityt lausunnon oheiseen luetteloon, teetettäisiin edellä mainitun laatuiset jalkakäytävät; sekä

että toistaiseksi vielä tasoittamattomilla ja kiveämättömillä mainittuun luetteloon sisältyvillä kaduilla ryhdyttäisiin jalkakäytävien teettämiseen vasta sitten kun katu oli tasoitettu, sen kiveämisen yhteydessä.

Luetteloon sisältyivät seuraavat kadut ja kadunosat:

- 1) Kaikki I, II ja III kaupunginosissa olevat kadut.
- 2) Sauna- ja Ulriikankadut.
- 3) Puistokatu pitkin tonttien rajaa.
- 4) Vuorimiehenkadun itäpää Kasarminkatuun asti.
- 5) Kasarmin- ja Korkeavuorenkatujen jatkeet III kaupunginosasta Vuorimiehenkatuun.
- 6) Tarkka-ampujankatu.
- 7) Länt. Henrikinkatu.
- 8) Länt. Erottaja.
- 9) Yrjönkatu.
- 10) Bulevardikatu.
- 11) Iso Robertinkatu ja Uudenmaankatu Länt. Erottajan ja Albertin-
kadun väliltä.
- 12) Antreankatu Länt. Henrikinkadusta Hietalahdenkatuun.
- 13) Vladimirkatu Länt. Henrikinkadusta Hietalahdenkatuun.
- 14) Eerikinkatu Yrjön- ja Albertinkatujen väliltä.
- 15) Annankatu Isosta Robertinkadusta Simonkatuun.
- 16) Fredrikin- ja Albertinkadut Ison Robertinkadun ja Eerikinkadun
väliltä.
- 17) Lapinlahdenkatu pitkin kortteleita n:ot 153—155.
- 18) Kaikki esikaupunkien torien ja aukoiden varrella olevat kadut.

Uuden tien rakennuttaminen n. s. Kumtähden huviloihin. Helsingin pitäjässä olevan Kumtähden säterin omistaja, vapaaherra Hj. E. G. von Bonsdorff, oli maistraatilta anonut, että kaupunki senaatin vuonna 1848 tekemän päätöksen mukaisesti rakennuttaisi uuden tien yleiseltä maantieltä Kumtähden kylän kaupunkiin yhdistetyllä alueella sijaitseviin huviloihin pitkin kaupungin ja mainitun säterin maiden välistä rajaa sekä että hänet oikeutettaisiin sulkemaan vanha, säterin maiden poikki aivan sen tonttipaikan sivuitse mainittuihin huviloihin vievä tie ja itse vapaasti käyttämään sitä,

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. maalisk. 5 §. — ²⁾ S:n s:n 13 §. — ³⁾ S:n 20 p. huhtik. 1 §. —
⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 19.

jota vastoin kaupungin tulisi luopua sen käyttöoikeudesta. Uutta tietä varten vapaaherra von Bonsdorff lisäksi oli tarjoutunut eräästä säteriin kuuluvasta pellosta luovuttamaan enintään kahdeksan kyynärän levyisen kaistaleen itse rajasta lukien. Maistraatin määrättyä kunnallispormestari A. F. Salinin ja v. t. kaupungininsinöörin C. Reuterin tutkimaan ehdotetun tiensuunnan sopivaisuutta nämä katselmusmiehet huomauttivat, että he erinäisten siihen liittyvien haittojen vuoksi eivät voineet puoltaa sitä, sekä ehdottivat, että tie ylitarkastaja C. W. Gyldenin vuonna 1846 laatiman ehdotuksen mukaisesti rakennettaisiin kauemmaksi rajasta pitkin erään kaupungin maalla olevan metsänrinteen reunaa, mihin se voitaisiin rakentaa 3,920 markan kustannuksin. Omasta puolestaan maistraatti ehdotti, että hakijan tarjous hylättäisiin ja tie rakennettaisiin kaupungin maalle katselmusmiesten ehdotuksen mukaisesti. Kaupunginvaltuusto lähetti ¹⁾ asian valiokuntaan, johon valittiin ²⁾ vtt Numell ja Edlund sekä valtuuston sihteeri Wegelius. — Sen jälkeen antamassaan mietinnössä ³⁾ valiokunta ilmoitti m. m., että vapaaherra von Bonsdorff oli ilmoittanut suostuvansa siinä tapauksessa, ettei kaupunki halunnut käyttää hyväkseen hänen tarjoustaan luovuttaa maata uutta tietä varten säterin pelloista, maksamaan kaupungille hyvitystä 2,000 markkaa ehdoin, että kaupunki luopui edellä mainitun vanhemman tien käyttöoikeudesta. — Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti ja sen yksityiskohtaisten perustelujen nojalla valtuusto päätti ⁴⁾, että uusi tie, jonka rakennuttamisvelvollisuuden valtuusto katsoi kuuluvan kaupungille, rakennettaisiin kaupungin Kumtähden kylässä omistamalle maalle katselmusmiesten puoltamaan suuntaan, 8 kyynärän levyiseksi ojain väliltä ja ulottuvaksi It. Viertotiestä huvilan n:o 11 rajaan asti, mistä tietä mainitussa kylässä olevien huvila-alueiden vastedes tapahtuvan järjestelyn jälkeen tarpeen mukaan jatkettaisiin. Muuten valtuusto hyväksyen vapaaherra von Bonsdorffin tarjoaman 2,000 markan hyvityksen päätti, mikäli asia kaupunkia koski, myöntää hänelle Kumtähden säterin omistajana oikeuden ainaaksi sulkea ja mielensä mukaan käyttää säterin maiden kautta n. s. Kumtähden huviloihin vievää vanhempaa tietä, kuitenkin ehdoin, että hän puolestaan vapautti kaupungin velvollisuudesta vastedes ylläpitää mitään osaa mainitusta tiestä ja samalla myönsi kaupungille oikeuden sulkea ja vapaasti käyttää Kumtähden kylässä olevalta kaupungin tilan maalta vanhalle Huopalahteen vievälle maantielle johtavaa, osittain jo umpeen kasvanutta tietä, jota säterillä vuonna 1774 tehdyn maanjako-oikeuden päätöksen nojalla oli oikeus käyttää. Vapaaherra von Bonsdorffin asiaksi jäi sen ohessa, jos hän sen tarpeelliseksi katsoi, omalla kustannuksellaan antaa siihen määrätyn maanmittarin toimittaa tämän sopimuksen mukainen aikaisempien isojakomääräysten muutos laillisesti vahvistettavaksi.

Pitkäsillan uudestaanrakentaminen. Vuoden 1877 talousarvion käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto katsoen siihen, että Pitkäsilta alituisesti oli korjausten tarpeessa, päätti ⁵⁾ rahatoimikamarille mielipiteenään lausua, että olisi suotavaa saada silta rakennetuksi uudestaan siten, että se olisi vähemmän altis kulumiselle ja jos mahdollista samalla vähemmän tulenvaarallinen.

*N. s. Ahmanin uudistalon alueen järjestely ja sen läpi juoksevan lasku-
ojan puhdistaminen.* Huvilan n:o 10, n. s. Ahmanin uudistalon, vuokraajan C. J. Nordvikin maistraatille lähettämän anomuksen, että rautatiehallituksen

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. maalisk. 15 §. — ²⁾ S:n s:n 19 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 3 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. jouluk. 19 §.

kaupungille takaisin luovuttama mainitun uudistalon viereinen alue yhdistettäisiin tähän ja että Huopalahden suosta lähtevä, uudistalon alueen halki juokseva laskuoja puhdistettaisiin kaupungin kustannuksella, kaupunginvaltuusto lähetti¹⁾ valiokuntaan, joka oli asetettu²⁾ valmistelemaan kysymystä tien rakentamisesta Kuntähden säterin maalla oleviin huviloihin. Samaan valiokuntaan lähetettiin³⁾ myöhemmin pankinkassanhoitaja K. F. Winqvistin maistraatille esittämä saman ojan puhdistamista koskeva anomus; mainittu oja johti näet pois liian veden hakijan hallussa olevalta Fredrikserin alucelta. Asiaa ei käsitelty loppuun vuoden varrella.

Kaivokadun alla oleva maanalainen kanava. Värjäritehtailija B. A. Ölander oli maistraatilta anonut ryhtymistä toimenpiteeseen, jotta hänen omistamansa Kaivokadun tontin n:o 9 alla oleva kanava, jolla ei ollut riittävän tehokasta lasku-uomaa, johdatettaisiin Rautatientorin alla olevaan pääkanavaan. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto maistraatin ehdotuksesta päätti⁴⁾ kehottaa v. t. kaupungininsinööriä merkitsemään vuoden 1877 yleisten töiden ehdotukseen katetun viemärikanavan rakentamisen Kaivokatuun. Tehtailija Ölanderin myöhemmin anottua, että mainittu kanava rakennettaisiin jo syksyllä 1876, ja maistraatin puoleltua tätä anomusta valtuusto päätti⁵⁾, että kanavan, jonka kustannukset oli arvioitu 3,191 markaksi, mikäli se kävi päinsä sai rakentaa jo kuluvana vuonna.

Kaupungin puistojen ja istutusten hoito. Sitten kun puutarhuri M. Westerberg, joka 1,200 markan vuosipalkkiosta oli huolehtinut kaupungin puistojen ja istutusten hoidosta, oli kuollut, yhteinen maistraatti alisti kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, voitaisiinko hänen leskensä yhdessä erään vainajan apulaisen kanssa, joka nyt hoiti hänen liikettään, määrätä samasta palkkiosta kuin aikaisemmin huolehtimaan puheena olevasta tehtävästä, kunnes valtuusto uuden rahatoimiohjesääntöehdotuksensa mukaisesti voisi valita kaupungille puutarhurin. Valtuusto päätti⁶⁾ oikeuttaa maistraatin sitten kun halukkaille henkilöille oli suotu mahdollisuus ilmoittautua maistraatille, määräämään sopivan henkilön entisestä palkkiosta hoitamaan kaupungin puistoja ja istutuksia, kunnes kaupungin puutarhurin johtosääntö oli vahvistettu ja virka vakinaisesti täytetty.

Töölön puiston hoito. Sen kaupunginvaltuuston asettaman valiokunnan⁷⁾ ehdotuksesta, johon suunniteltua puutarhayhdistystä koskeva kysymys oli lähetetty ja joka mietinnössään⁸⁾ oli huomauttanut, että Töölön puiston hoidossa, varsinkin mitä tuli teitten kunnossapitoon ja sulkemiseen asiattomalta liikenteeltä, oli paljon toivomisen varaa, valtuusto päätti⁹⁾ anoa maistraatilta, että maistraatti uskoi si myöskin kaupungin hallussa olevien Töölön puiston osien hoidon kaupungin puutarhurin tehtäväksi.

Töölönlahden rantakaistaleen kaunistaminen. Töölönlahden koillisrannan kaunistamista koskevan kauppaneuvos H. Borgströmin ehdotuksen, joka maistraatin välityksellä oli annettu kaupunginvaltuustolle, valtuusto lähetti¹⁰⁾ siihen valiokuntaan, joka aikaisemmin oli asetettu¹¹⁾ käsittelemään kysymystä erinäisten huvila- ja vuokratilain käytöstä. Valiokunta ei kuitenkaan vuoden varrella antanut mietintöään.

Puistoaitauksen korjaaminen. Koska Töölön puistoaluetta ympäröivän aitauksen toimitetussa tarkastuksessa oli havaittu olevan epätyydyttävässä

1) Valt. pöytäk. 28 p. maalisk. 16 §. — 2) Ks. s. 133. — 3) Valt. pöytäk. 21 p. marrask. 12 §. — 4) S:n 8 p. elok. 1 §. — 5) S:n 4 p. lokak. 13 §. — 6) S:n 19 p. syysk. 12 §. — 7) Ks. s. 30. — 8) Valt. pain. asiakirj. n:o 36. — 9) Valt. pöytäk. 21 p. marrask. 1 §. — 10) S:n 27 p. kesäk. 15 §. — 11) Ks. s. 111.

kunnossa ja maistraatti oli ilmoittanut tämän kaupunginvaltuustolle, valtuusto päätti¹⁾ antaa maistraatille tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin, jotta puisto-alueetta ympäröivä aitaus saataisiin korjatuksi kesällä 1877.

Kaivon kaivaminen tulensammutustarkoituksia varten. Koska Punavuorten seuduilla ei ollut kaivoa, josta tulipalon sattuessa voitaisiin saada tarpeellinen määrä vettä, ja tämän järjestelemättömän kaupunginosan kaduilla oli melkein mahdotonta ajaa, joten sinne palon sattuessa ei muualtakaan voitaisi helposti ja nopeasti kuljettaa vettä, maistraatti anoi, että eräs Fredrikin- ja Pursimiehenkatujen kulmaan koetteeksi kaivettu kaivo, jonka vesi oli osoittautunut kelvottomaksi juotavaksi ja taloustarkoituksiin, kaivettaisiin valmiiksi sekä varustettaisiin kehällä ja katoksella. Kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ maistraatin esitykseen.

Kaivon kaivaminen n. s. Dreijerin peltoon. Rouvasväenyhdistyksen tekemän anomuksen, että kaupungin kustannuksella laitettaisiin kaivo yhdistyksen omistamalle lastenkodin tontille, kaupunginvaltuusto lähetti³⁾ maistraattiin pyytäen v. t. kaupungininsinöörin ja maistraatin lausuntoa asiasta. V. t. kaupungininsinöörin sen jälkeen antamassaan lausunnossa ehdotettua, että sen sijaan rakennettaisiin pysyväinen kaivo n. 200 jalan päässä mainitusta tontista olevaan kohtaan n. s. Dreijerin peltoa, mihin jo oli kaivettu väliaikainen kaivo, ja maistraatin yhdyttyä tähän ehdotukseen siinä muodossa, että kaivo olisi sijoitettava v. t. kaupungininsinöörin ehdottamaan paikkaan tai sen läheisyyteen, valtuusto päätti⁴⁾ eväten yhdistyksen anomuksen hyväksyä maistraatin ehdotuksen.

Vesijohdon käyttäminen palolaitoksen tarpeisiin. Vesijohtotöiden valvontalautakunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ sen johdosta, että vesijohto arveltiin voitavan ottaa käytäntöön lokakuun kuluessa, kehoittaa palotoimikuntaa ensi tilassa ryhtymään kaikkiin niihin toimenpiteisiin, joihin katsottiin olevan aihetta, jotta palolaitos voisi asianmukaisesti käyttää hyväkseen vesijohtoa.

Oikeus saada haaraputkia vesijohdon pääputkista. Koska epätietoisuutta oli syntynyt siitä, oliko talonomistajilla, jotka vuonna 1871 tehdyn vesijohdon rakentamista ja kunnossapitoa koskevan toimilupasopimuksen⁶⁾ mukaisesti ennen marraskuun 1 p:ää 1873 kirjallisesti olivat ilmoittaneet talonsa yhdistettäväksi vesijohtoon, kaupungin tultua vesijohdon omistajaksi oikeutta saada ilmaiseksi lasketuksi haaraputket pääputkesta talojansa ympäröivän ympärysmuurin sisärajaan, vesijohtotöiden valvontalautakunta pyysi⁷⁾ kaupunginvaltuustolta toimenpidettä mainitun seikan selvittämiseksi. Valtuusto päätti⁸⁾ lautakunnan esittämän vaihtopuolisen ehdotuksen mukaisesti määrätä, että kaikki ennen mainittua ajankohtaa kirjallisesti tehdyt ilmoitukset, että vettä haluttiin saada taloon tai pihamaalle kaupungin vesijohdosta, jos ne sanomalehdissä julkaistun tiedoksiannon mukaisesti ennen maaliskuun 1 p:ää 1877 uudistettiin insinööri R. Huberille, oikeuttivat asianomaisen korvauksetta saamaan haaraputken lasketuksi pääputkesta taloa tai tonttia ympäröivän ympärysmuurin sisärajaan.

Lyijyputkien käyttäminen talojen sisäisiin vesijohdoihin. Koska lukuisiin rakennuksiin lähimmässä tulevaisuudessa johdettaisiin vesijohtoputket ja Osakeyhtiö Neptun oli puoltanut lyijyputkien käyttämistä näihin johtoihin,

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. marrask. 6 §. — ²⁾ S:n 14 p. heinäk. 2 §. — ³⁾ S:n 11 p. tammik. 7 §. — ⁴⁾ S:n 7 p. maalisk. 3 §. — ⁵⁾ S:n 19 p. syysk. 2 §. — ⁶⁾ Ks. s. 9. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 28 p. marrask. 3 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. jouluk. 1 §.

mutta näitä vastaan aikaisemmin oli esitetty epäilyksiä kaupunginvaltuustossa, vesijohtotöiden valvontalautakunta ehdotti, että valtuusto antaisi lautakunnalle, johon valtuusto lisäjäseniksi valitsisi neljä asiantuntijaa, lääkäreitä ja kemistejä, tehtäväksi valtuuston oikeuksin määrätä, saiko ja millaisin ehdoin lyijyputkia käyttää talojen sisäisiin vesijohtoihin. Valtuusto myöntyi¹⁾ tähän esitykseen, kuitenkin siten, että valvontalautakunta asiaa tutkiesaan itse sai valita mainitun määrän asiantuntijoita lisäjäsenikseen, Kun lisäjäsenet oli valittu²⁾, valvontalautakunta päätti, että lyijyputkia toistaiseksi sai käyttää yksityisiin vesijohtoihin siihen osaan johtoa, joka laskettiin maahan kadun, tontin tai pihamaan alle, mutta että niiden käyttäminen talojen sisäisiin johtoihin oli kiellettyä, jos vesi oli aiottu ilman edelläkäyvää tislausta käytettäväksi ihmisten ruuaksi tai juomaksi. Ilmoittaen tämän valtuustolle lautakunta huomautti³⁾, että se katsoen siihen, että lyijyputkien käyttö talojen sisäjohtoihin kuitenkin tarjosi olennaisia teknillisiä ja ajan mittaan taloudellisiakin etuja, katsoi tärkeäksi, että kaupunkiin ensi tilassa perustettiin yksi tai mieluummin kaksi koeasemaa, joiden vesijohdot olivat lyijyputkista ja joissa asiantuntevat henkilöt suorittivat sarjan vähintään vuoden kestäviä tarkkoja veden lyijypitoisuustutkimuksia. Näiden perusteella olisi sittemmin lopullisesti ratkaistava, saiko ja miten laajalti lyijyputkia vastedes käyttää yksityisiin vesijohtoihin sekä maan alla että rakennuksissa. Sen ohessa lautakunta ilmoitti aikomuksensa olevan niin pian kuin mahdollista alistaa tällaisten tutkimusten suorittamista koskeva ehdotus valtuuston harkittavaksi. Lautakunnan ilmoitus ei antanut valtuustolle toimenpiteen aihetta.

Vesipostien sijoittaminen. Vesijohtotöiden valvontalautakunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto antoi⁴⁾ lautakunnalle tehtäväksi yksissä neuvoin v. t. kaupungininsinöörin kanssa määrätä niiden varattomalle väestölle tarkoitettujen vesipostien paikat, jotka Osakeyhtiö Neptun sopimuksen mukaisesti oli velvollinen järjestämään neljään paikkaan kaupunkiin.

Veden myynti Erottajalla olevasta palopostista (hydrantista). Jotta toistaiseksi, niin kauan kuin ainoastaan pienehkö määrä kaupungin taloista oli omin johdoin yhdistelty vesijohtoon, kävisi mahdolliseksi saada vettä lähempää ja suurempia määriä kuin kaupungin syrjäisiin osiin sijoitetuista, ilmaista käyttöä varten tarkoitetuista vesiposteista oli mahdollista, vesijohtotöiden valvontalautakunta oli pyytänyt Osakeyhtiö Neptunia eri korvauksesta järjestämään Erottajalle, siellä olevan kaivon viereen palopostin veden myyntiä varten. Esittäen tämän toimenpiteensä kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi lautakunta samalla ehdotti, että tähän tehtävään valittu henkilö vesijohdon avaamisen jälkeen päivittäin klo 7:stä a. p. klo 5:een i. p. möisi vettä palopostista, jonka yhtiö jo oli sijoittanut paikalleen, ja että veden hinta olisi 5 penniä saavilta, 10 penniä tynnyriltä tai pienehköltä tiinulta ja 15 penniä suurelta tiinulta ja maksettaisiin 5 pennin poleteilla, joita jokin lähellä sijaitseva myymälä vesijohtokassanhoitajan toimesta tehdyn sopimuksen mukaan pitäisi halukkaille vedenostajille kaupan saaden tavallisen myyntipalkkion ja velvollisena tilittämään myynnin kassanhoitajalle. Valtuusto hyväksyi⁵⁾ lautakunnan esityksen sen kaikilta osilta.

Kivirummun rakennuttaminen Vanhankaupungin myllyn luo. Vesijohtotöiden valvontalautakunta oli sattuneesta syystä katsonut tarpeelliseksi antaa osakeyhtiö Neptunille tehtäväksi 3,321 markan korvauksesta ja samanlaisin

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 2 §. — ²⁾ Ks. s. 210. — ³⁾ Valt. pöytäk. 31 p. lokak. 3 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. syysk. 2 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. lokak. 3 §.

takein työn kelvollisuudesta kuin mihin yhtiö oli sitoutunut vesijohdonkin suhteen ensi tilassa rakennuttaa Vanhankaupungin putouksen alapuolella olevan vesijohtolaitoksen konehuoneen obi siellä olevaan myllyyn vievän vanhan puukourun sijaan suljetun kivirummun. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ tämän toimenpiteen.

Vantaanjoen vedenkorkeuden mittaaminen. V. t. kaupungininsinööri C. Reuter, joka kaupunginvaltuuston vuonna 1875 tekemän päätöksen²⁾ mukaisesti oli toimittanut Vantaanjoen vedenkorkeuden mittauksia, lähetti³⁾ valtuustolle selonteon mittausten tuloksista.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan tarkastus. Kaupunginvaltuuston valittua⁴⁾ kaupunginkassan tarkastusmiehiksi vtt Kiseleffin ja Grunérin sekä heidän varamiehekseen vtn Sanmarkin nämä sittemmin antoivat⁵⁾ valtuustolle selonteot tammi-kuun 19 p:nä, elokuun 1 p:nä ja lokakuun 13 p:nä toimittamistaan mainitun kassan tarkastuksista.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaus. Kaupunginvaltuuston valittua⁴⁾ kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi vtt Sandbergin ja Fagerroosin sekä heidän varamiehekseen vtn Tallgrénin nämä aikanaan antoivat kertomuksen toimittamastaan inventtauksesta samalla ehdottaen, että eräs määrä kulunutta tai tarpeetonta irtaimistoa myytäisiin kaupungin laskuun. Tämän ehdotuksen hyväksyen valtuusto kehoitti⁶⁾ maistraattia järjestämään myynnin sopivalla tavalla.

Kaupungin vuoden 1874 tilien tarkastus. Kaupungin tilintarkastajain maistraatin välityksellä lähettämän kertomuksen vuoden 1874 tilien tarkastuksesta kaupunginvaltuusto lähetti⁷⁾ raha-asiaivaliokuntaan. Lausunnossaan⁸⁾ tämä erinäisten kertomuksessa esitettyjen väliaikaisen terveyslautakunnan tilejä koskevien muistutusten johdosta ehdotti, että mainitun lautakunnan vuosilta 1874 ja 1875 antamat tilit palautettaisiin maistraattiin ja maistraatti sittemmin lautakunnan laadittua tilit uudestaan siten, että kumpikin vuosi käsiteltiin erikseen, antaisi ne, mikäli ne koskivat tilivuotta 1874, kaupungin tämän vuoden tilien tarkastajille, minkä jälkeen tilit lähetettäisiin kaupunginvaltuustolle. Valtuusto hyväksyi⁹⁾ tämän ehdotuksen.

Kaupungin vuoden 1875 tilien tarkastus. Maistraatti ilmoitti¹⁰⁾, etteivät kaupungin tilien tarkastajat olleet säädetyin ajan kuluessa antaneet vuoden 1875 tilintarkastuskertomusta, minkä johdosta maistraatti oli kutsuttanut heidät maistraattiin selittämään myöhästymisen syyt. Kun tilintarkastuskertomus myöhemmin oli annettu, valtuusto lähetti¹¹⁾ sen ynnä siihen liittyvät asiakirjat raha-asiaivaliokuntaan. Asiaa ei käsitelty loppuun kertomusvuonna.

Vanhon vaivashoitotilien tarkastus. Vuoden 1873 vaivashoitotilien toimeenpannun tarkastuksen johdosta kaupunginvaltuusto vuonna 1875 oli kehoittanut¹²⁾ maistraattia vaatimaan väliaikaisesti asetetulta terveyslauta-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 7 §. — ²⁾ Ks. s. 76. — ³⁾ Valt. pöytäk. 14 p. heinäk. 4 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. tammik. 10. — ⁵⁾ S:n 1 p. helmik. 12 §, 8 p. elok. 19 § ja 17 p. lokak. 16 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. helmik. 5 §. — ⁷⁾ S:n 20 p. huhtik. 14 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. kesäk., liite A. — ⁹⁾ S:n s:n 8 §. — ¹⁰⁾ S:n 27 p. kesäk. 16 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. lokak. 7 §. — ¹²⁾ Ks. s. 46.